

Tích truyện Pháp cú - Phẩm 4 (Phần 7/7)

ISSN: 2734-9195

14:35 24/04/2024

Tập "Tích truyện Pháp cú" này được dịch theo bản Anh ngữ "Buddhist Legends" của học giả Eugène Watson Burlingame.

Tích truyện Pháp cú - Phẩm 4 (Phần 7/7)

Tập "Tích truyện Pháp cú" này được dịch theo bản Anh ngữ "Buddhist Legends" của học giả Eugène Watson Burlingame. Nhà học giả này đã căn cứ trên nguyên tác Pháp Cú Sớ Giải (Dhammapada Commentary) bằng tiếng Pàli.

Tích truyện Pháp cú - Phẩm 4 (Phần 7/7)

12.Sirigutta Và Garahadinna

Như giữa đồng rác nhớp...

Phật dạy câu này liên quan đến Garahadinna, lúc ngụ tại Kỳ Viên.

Ở Xá Vệ có hai người bạn, Sirigutta đệ tử cư sĩ của đức Phật và Garahadinna môn đồ của ẩn sĩ lửa thể Ni-kiền-tử. Các ẩn sĩ này thường này thường bảo Garahadinna đến gặp Sirigutta hỏi những câu như:

- Tại sao bạn đến thăm Sa-môn Cồ-đàm?

- Bạn trông mong gì nơi ông ta?

Và họ còn bảo Garahadinna đến khuyên Sirigutta thế này thế nọ, để ông ta đến thăm và cúng dường các ẩn sĩ?

Garahadinna vâng lời, và bất kỳ gặp Sirigutta ở đâu, dù đang đứng hoặc ngồi, đều hỏi như thế. Sirigutta, vẫn cố gắng giữ im lặng nhiều ngày liên tiếp.

Một hôm hết kiên nhẫn, ông đáp lời:

- Này bạn, mỗi lần gặp tôi là bạn cứ hỏi như thế... Vậy thì bạn hãy trả lời cho tôi biết các vị thầy cao quý của bạn biết được những gì?

- Ô, bạn à. Không có điều gì mà các thầy tôi không biết. Các thầy tôi biết hết từ quá khứ, hiện tại đến vị lai. Biết cả ý, lời và hành động của mọi người.

Biết hết những chuyện sẽ xảy ra và những chuyện không xảy ra.

- Bạn không có ý nói thế chứ?

- Tôi nói đúng thế.

- Nếu quả đúng như thế, bạn đã phạm một lỗi lớn, là đã không cho tôi biết từ trước các vị thầy cao quý của bạn có thần thông thần trí như vậy. Hãy mời các vị ấy đến, nhân danh tôi.

Garahadinna đến các thầy ẩn sĩ, đánh lễ và chuyển lời mời, họ vui mừng bảo nhau:

- Việc chúng ta đã xong. Một khi Sirigutta đặt niềm tin nói chúng ta thì lợi lạc khỏi chê.

Khu nhà ở của Siragutta rất rộng và giữa hai căn nhà có một khoảng đất trống dài. Anh ta cho đào hố nơi đó và đổ đầy phân và bùn. Ở hai đầu hố, anh ta chôn cọc xuống đất và lấy dây thừng cột vào cọc. Rồi anh ta đặt ghế ngồi với hai chân trước trên mặt đất và hai chân sau trên dây thừng.

Ngay khi các ẩn sĩ ngoại đạo ngồi xuống sẽ bật ngửa ra sau, lộn đầu xuống hố. Một khăn trải giường được phủ lên chỗ ngồi để che miệng hố. Nhiều chậu bằng đất nung thật to được rửa sạch, miệng chậu phủ lá và khăn. Những chậu không đó được đặt phía sau nhà, bên ngoài bờ lên nào là cháo, cơm cục, mật, đường thô và bánh vụn.

Garahadinna đến ngay nhà bạn, hỏi thăm thức ăn đã nấu xong chưa, chỗ ngồi đã chuẩn bị rồi chưa. Được bạn chỉ cho thấy các chậu to đầy tràn cà ra ngoài, nào cháo, cơm, mật, đường thô và bánh cùng những chỗ ngồi thơm tất, anh yên tâm ra về. Garahadinna vừa đi khỏi thì năm trăm ẩn sĩ lửa thể đến. Sirigutta ra khỏi nhà đón, và năm vóc gieo xuống đánh lễ họ, rồi đứng trước mặt chấp hai tay đưa cao tỏ dấu chào kính.

Và anh ta nói thầm trong đầu với các ẩn sĩ rằng nếu họ thông suốt hết quá khứ, hiện tại, vị lai thì xin đừng vào nhà anh, vì anh không nấu nướng chuẩn bị gì đãi họ cả. Còn nếu họ chẳng hề thông suốt gì cả mà cứ đi vào nhà anh thì sẽ bị anh

cho sụp hố phân rồi cho họ ăn gậy. Nói thắm vậy xong, anh dặn gia nhân khi khách sắp ngồi xuống ghế thì kéo tấm phủ ra khỏi dính bẩn.

Sirigutta mời các ẩn sĩ bước vào nhà. Họ định ngồi xuống ghế thì đám gia nhân bảo hãy khoan, mỗi người phải tìm đúng tên mình và đứng ngay tại đó, xong xuôi tất cả hãy ngồi một lượt.

Sở dĩ phải làm như thế để không người nào bị té xuống hố trước mặt mình, và có thể báo động cho người đã ổn định đúng chỗ ngồi, đám gia nhân đồng thanh hô to:

- Mời các Ngài ngồi xuống một lượt nhanh lên!

Thấy họ sắp ngồi, đám gia nhân kéo mạnh tấm phủ, cùng một lúc các ẩn sĩ ngồi xuống một lượt. Chân ghế đặt trên dây thừng liền chệch ra ngoài, và họ bật ngửa ra sau đó, lộn đầu xuống hố bùn. Sirigutta đóng cửa lại.

Họ vừa ngoi lên khỏi đám bùn liền lãnh gậy gộc tới tấp xuống lưng, kèm theo tiếng la hét:

- Nè, mấy ông biết hết quá khứ, hiện tại, vị lai!

Thấy trận đòn đủ cho các vị ẩn sĩ bài học, Sirigutta truyền mở cửa cho họ ra về.

Họ ào ạt phóng chạy, nhưng khổ thay đường trơn trượt vì Sirigutta đã cho phết nước vôi, nên họ té lăn bò càng. Lại thêm trận đòn gậy gộc thứ hai.

Họ vừa lết vừa than vãn:

- Sirigutta đã hại chúng ta!

Cuối cùng họ cũng đến được nhà người ủng hộ họ là Garahadinna. Thấy hoàn cảnh bi đát của các ẩn sĩ, anh ta nổi giận nghĩ rằng bạn mình đã hại mình; dù các vị thầy của mình đã đưa tay lên và lạy anh ta, họ cũng húng gậy gộc tới bời. Anh ta đã làm nhục các thầy cao quý của mình, phước điền của mình, những vị có thể tùy thích ban phước cho cả sáu cõi thiên giới.

Anh ức lòng đi đến vua thừa bạn mình, đòi bồi thường một món tiền là một ngàn đồng. Vua cho trát đòi Sirigutta, anh đến chầu, xin vua cho điều tra trước khi xử phạt. Vua bằng lòng, và Sirigutta kể lại từ đầu đến đuôi. Vua hỏi lại Garahadinna có phải đúng thế không, anh xác nhận đúng. Vua buộc tội về phía Garahadinna vì đã chọn người quá kém cỏi làm thầy, mà còn khoe với đệ tử của Thế Tôn là biết tất cả. Vua còn phạt đòn các ẩn sĩ và trục xuất họ.

Cầm hận chưa nguôi, hai tuần liên tiếp Garahadinna không nói chuyện với Sirigutta. Anh ta cũng nghĩ cách để làm nhục lại các Tỳ-kheo thường lui tới nhà bạn mình. Anh làm hòa trước với bạn và hai người trở lại đứng chung, ngồi chung như trước. Một hôm Sirigutta gợi ý cho Garahadinna thỉnh Phật và các Tỳ-kheo đến nhà cúng dường.

Đúng là dịp anh chờ đợi từ lâu, như thế Sirigutta gãi đúng chỗ ngứa. Anh hỏi Thế Tôn hiểu biết đến đâu. Sirigutta đáp là không có điều gì ngoài tầm hiểu biết của Thế Tôn, từ quá khứ, hiện tại đến vị lai, Ngài đọc được tâm ý của chúng sanh dù kiểu nào đi nữa. Thế là anh bằng lòng nhờ Sirigutta mời thỉnh Thế Tôn cùng năm trăm Tăng chúng đến nhà cúng dường.

Đến chỗ Thế Tôn và đánh lễ Ngài xong, Sirigutta trình bày chuyện xảy ra cách đây bảy ngày về các ẩn sĩ thường lui tới nhà bạn mình, như đó không đoan chắc là bạn mình có ý định trả thù hay không, cũng như lời mời thỉnh Thế Tôn không biết có phải thuận là cúng dường hay không. Nếu thấy ý đồ tốt, xin Thế Tôn nhận lời, nếu không xin từ chối. Thế Tôn thấy rõ mưu định của Garahadinna và hậu quả ra sao, và cũng thấy bốn phận phải tế độ chàng trẻ tuổi hiền thiện này, nên Ngài nhận lời.

Được tin Phật nhận lời, Garahadinna tiến hành ngay cho đào một cái hầm to lớn giữa hai căn nhà. Tám chục xe chất đầy cây keo được chở về và đổ xuống đầy hầm, sau đó đốt thành than, có cả ống bể thổi gió vào cho lửa cháy suốt đêm, đến khi đồng cây keo biến thành một khối than nóng rực. Trên miệng hầm anh ta thả những khúc gỗ chưa đẽo và đập lại với một tấm thảm phết phân bò.

Một bên miệng hầm được chừa làm lối đi, có những cây nhỏ rất mong manh bắc qua lại. Anh ta thầm nghĩ họ mà bước lên lối đi, khung cây yếu ớt này sẽ gãy sụp, và chắc mẽm là sẽ té nhào xuống hầm than. Chậu đựng thức ăn cũng như chỗ ngồi cũng được soạn sẵn như Sirigutta đã làm trước đây.

Sáng sớm Sirigutta cũng đến nhà bạn mình xem xét, và nhận thấy rằng mọi sự đều tốt. Khi ngoại đạo thỉnh Phật, người ta tụ tập rất đông.

Nhóm tà kiến sẽ bảo:

- Ta sẽ chứng kiến sự thất bại của đạo sĩ Cồ-đàm.

Phái chánh kiến lại nói:

- Hôm nay đấng Đạo sư sẽ thuyết pháp rất hùng hồn, và chúng ta sẽ thấy oai lực cũng như ân huệ của Phật.

Ngày hôm sau, Thế Tôn đến cùng năm trăm Tăng chúng, Garahadinna cũng tiếp đón y như Sirigutta đã tiếp đón các ẩn sĩ lúc trước. Sau khi nói thầm trong đầu những lời như Sirigutta đã nói thầm với các ẩn sĩ, anh ta đỡ bình bát của Thế Tôn và thỉnh Ngài vào nhà, không quên dặn Thế Tôn vào trước một mình, khi nào Ngài ngồi xuống rồi những vị khác mới vào sau.

Anh ta còn nghĩ thêm nếu những vị sau thấy Thế Tôn vào trước và rút xuống hầm than, chắc sẽ không dám tới gần, như vậy chỉ một mình Ngài bị bề mặt vì té xuống hầm.

Anh ta tiến đến tận hầm than rồi bước lùi phía sau một bước, và dừng lại cách một khoảng, bảo Thế Tôn:

- Xin mời Ngài tiến bước, bạch Thế Tôn!

Thế Tôn bước đi, đặt chân ngay trên hầm than. Ngay lúc ấy tấm thảm biến mất, và những đóa hoa sen to bằng bánh xe mọc lên tách hầm than ra làm hai. Thế Tôn đặt chân lên đài sen, tiến thẳng tới và ngồi xuống Phật tòa đã sắp sẵn do thần lực.

Các Tỳ-kheo cũng đi theo và ngồi xuống. Lòng nôn nóng như bị lửa thiêu đốt Garahadinna tiến đến Thế Tôn cầu xin:

- Bạch Thế Tôn, cho con quy ngưỡng.

Phật hỏi:

- Nghĩa là sao?

- Không có cháo, không có cơm hay thức ăn nào trong nhà cho năm trăm Tỳ-kheo.

Con không biết phải làm sao?

- Nhưng người đã làm gì?

Anh ta kể lại mưu đồ làm hại Thế Tôn. Phật hỏi tiếp:

- Người vừa mới chỉ cho Ta đây là chậu đựng cháo, rồi cơm và các thứ, không phải thế sao?

- Con đã nói dối, thưa Ngài toàn là chậu không.

- Không sao, hãy đến nhìn, đây cháo và thức ăn khác trong chậu.

Kim khẩu Thế Tôn vừa thốt "cháo" thì tức khắc cháo đầy chậu, các thức ăn khác cũng thế. Thấy được sự mầu nhiệm, lòng Garahadinna tràn ngập vui sướng và phát khởi tín tâm. Trong niềm tôn kính vô cùng, anh ta hết lòng phục vụ Tăng chúng do Phật lãnh đạo.

Thọ thực xong, anh ta đỡ lấy bát của Phật và mong muốn ngài hồi hướng công đức. Phật thuận tình và nói rằng:

- Những chúng sanh này, vì không được tuệ nhãn nên không biết công đức của Ta, của các đệ tử và Giáo đoàn Ta. Bởi vì không được tuệ nhãn nên họ mù. Chỉ có người trí mới có mắt.

Và Ngài nói Pháp Cú:

(58) Như giữa đồng rác nhớp,

Quăng bỏ trên đường lớn,

Chỗ ấy hoa sen nở,

Thơm sạch đẹp ý người.

(59) Cũng vậy giữa quần sanh,

Uế nhiễm mù, phàm tục,

Đệ tử, bậc Chánh Giác,

Sáng ngời với tuệ trí.

Cuối câu kệ, tám mươi ngàn người được Pháp nhãn thanh tịnh. Cả Garahadinna và Sirigutta đều chứng quả Tu-đà-hoàn, và cúng hết sự sản cho Giáo đoàn của Phật.

Đức Phật rời tòa trở về tinh xá. Chiều đến các Tỳ-kheo bàn tán trong Pháp đường:

- Kỳ diệu thay công hạnh của chư Phật! Những đóa sen mà có thể mọc vọt khỏi đồng than cây keo nóng bỏng!

Thế Tôn đến, hỏi chuyện và cho các Tỳ-kheo biết:

- Nay các Tỳ-kheo! Không phải bây giờ Ta là Phật mới có sự kỳ diệu hoa sen nở từ đám than hồng. Khi sự giác ngộ của ta chưa viên mãn, Ta chỉ là Phật vị lai, cũng đã có sự mầu nhiệm như thế.

Chư Tỳ-kheo muốn biết sự mầu nhiệm như thế nào nên thỉnh Phật nói. Ngài kể chuyện quá khứ:

Tôi sẽ vui lòng vào địa ngục

Với chân trên, và đầu vục xuống hố sâu

Tôi sẽ không làm điều bất chính nào

Đồ tín cúng đây, Ngài nhận!

Và Đạo sư kể lại chi tiết Bốn sanh Khadirangara.

*

-Hết phần 4 -

Nguồn: “Tích Truyện Pháp Cú” được Thiền viện Viên Chiếu dịch theo bản Anh ngữ “Buddhist Legends” của học giả Eugène Watson Burlingame.